

Månadsbrev februari 2020

Håkan Jaldung, ordförande i Heidenstamsällskapet

Allan Ranius' bibliografi om Verner von Heidenstam, delarna 1 och 2, är ovärderliga för oss som från olika utgångspunkter är intresserade av Heidenstam. Omfattande forskning, noggrant arbete och stor kunskap ligger bakom dessa båda böcker. Vi kan nog dessvärre inte hoppas på att någon skall påträffa ett hittills okänt manuskript till ytterligare verk av Heidenstam.

Ett urval av Heidenstams verk finns angivna på hemsidan www.vernervonheidenstam.se under fliken "Verk". Ni som har tillgång till Ranius' bibliografi vet att det blir ett styvt arbete och sökande om man i sin samling vill ha ett exemplar av alla utgåvor av verken och annan tryckt Heidenstamiana. Jag tänker då inte på det arbete, svårigheter och kostnader som väntar om man vill komma över vissa av Heidenstams förstaupplagor.

Hittills under 2000-talet har flera nya upplagor av Heidenstams verk utkommit: "Folkungaträdet, Bjälboarvet" 2003, "Dikter" 2007 (pocket) och "Svenskarna och deras hövdingar" (häftad) 2015. De nya utgåvorna bör rimligen innebära att nya läsare kan hitta fram till Heidenstam. Ganska många ljudböcker har dessutom presenterats såsom Heidenstams debutbok "Vallfart och vandringsår" 2013.

Om debutboken skrev Gustaf af Geijerstam när boken gavs ut: "Detta debutarbete är i själva verket av så märklig art, att det med ens giver författaren en plats bland Sveriges förnämsta författare". I Verner von Heidenstams samlade verk, 1943, skrev utgivarna Kate Bang och Fredrik Böök i inledningen: "Den ögonblickliga konstnärliga seger som den tjugunioårige Verner von Heidenstam vann våren 1888, då Vallfart och vandringsår offentliggjordes, berodde till stor del på diktarens överraskande och förbryllande originalitet".

Efter "Vallfart och Vandringsår" emotsågs Heidenstams böcker med stort intresse. Både temata och ton var nytt för läsarna. Originalupplagan gavs ut i 1600 exemplar, enligt en annan källa 1500 ex. Uppgifter saknas om hur stor del av originalupplagan som bands in i det rikt dekorerade förlagsbandet som var framställt i klot med bårder och annan dekor i guldtryck i renässansstil. Det är inte helt lätt att finna uppgifter om alla grundfärger på detta förlagsband men kända färger är rött, ljusblå och turkos. Samma typ av band hade Bonniers fem år tidigare använt till August Strindbergs första diktsamling "Dikter på vers och prosa".

Priset på förstaupplagan år 1888 var 3 kr för häftat exemplar och 4 kr för inbundet. På svenska antikvariat kan "Vallfart och vandringsår" i januari 2020 kosta mellan 50 och 600 kr beroende på upplaga och skick. Ett proveniensexemplar av Heidenstams debutbok fanns vid årsskiftet 2019/2020 till försäljning för 12 000 kr. Den boken är bland annat försedd med Heidenstams egenhändiga dedikation: "Till mina kära svärföräldrar/Författaren" och är bunden i ett grönt halvfranskt band. 12 000 kr. Det måste väl ändå vara det hittills högsta priset för en bok av Heidenstam. Känner någon till ett högre pris?

Styrelsen i Heidenstamsällskapet har vid flera tillfällen diskuterat programpunkter kring Heidenstams verk. Verk som "Vallfart och vandringsår" förtjänar att få en ökad uppmärksamhet i vår verksamhet framför frågor kring Heidenstams person, liv och kvinnor.